

Έννοια	Ιδέες που πρέπει να αναπτυχθούν
Χρόνος	Οι μαθητές και οι μαθήτριες θα πρέπει να βοηθηθούν, ώστε να κατανοήσουν τη διάκριση ανάμεσα στο παρελθόν και το παλιό/προβληματικό. Επίσης, θα πρέπει να αναπτύξουν την κατανόησή τους για την περιοδολόγηση. Θα πρέπει επίσης να έχουν υπόψη ότι η κατανόηση των ιστορικών περιόδων απαιτεί βαθιά γνώση της Ιστορίας, την οποία αυτές ορίζουν, οργανώνουν και συνοψίζουν. Θα πρέπει επίσης να έχουν υπόψη ότι όροι που χρησιμοποιούμε στην καθημερινή μας ζωή, σε σχέση με τις ιστορικές περιόδους, μπορεί να έχουν διαφορετικό περιεχόμενο στην Ιστορία. Πολύ σημαντική είναι η ανάπτυξη από τους μαθητές και μαθήτριες μιας αίσθησης χρονικής διάρκειας, όταν σκέφτονται σχετικά με τα διάφορα ιστορικά γεγονότα, αλλαγές κ.λπ. Τέλος, τα παιδιά θα πρέπει να κατανοήσουν ότι το παρελθόν, το παρόν και το μέλλον δεν αποτελούν έννοιες απομονωμένες μεταξύ τους, αλλά έχουν σχέση συνέχειας. Με άλλα λόγια, το παρόν αποτελεί την αιχμή του παρελθόντος, η οποία κινείται προς το μέλλον.
Αλλαγή και συνέχεια	Οι μαθητές και οι μαθήτριες θα πρέπει να κατανοήσουν ότι οι αλλαγές στην Ιστορία μπορεί να είναι εκούσιες ή ακούσιες και ότι ακολουθούν ποικίλες πορείες και ρυθμούς. Πρέπει επίσης να κατανοήσουν ότι η Ιστορία ασχολείται με πολύ μεγαλύτερης κλίμακας αλλαγές από την καθημερινή ζωή και ότι σε πολλές περιπτώσεις οι αλλαγές έχουν να κάνουν με καταστάσεις και θέματα και όχι με απλά γεγονότα. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό, γιατί συνήθως οι μαθητές και οι μαθήτριες τείνουν να υποβαθμίζουν τις αλλαγές και να τις βλέπουν ως απλά γεγονότα που προκαλούν κάποια άλλα. Η Ιστορία δουλεύει, επίσης, με την έννοια της συνέχειας (απουσία αλλαγής). Με άλλα λόγια, η Ιστορία ενδιαφέρεται επίσης για καταστάσεις και θέματα που δεν αλλάζουν.
Αναφορές	Οι μαθητές και οι μαθήτριες πρέπει να κατανοήσουν ότι οι αναφορές που έχουμε για το παρελθόν (π.χ. βιβλία Ιστορίας, ιστορικά κείμενα κ.λπ.) δεν αποτελούν πιστά αντίγραφα του παρελθόντος αλλά αναπαραστάσεις του. Δεν υπάρχει καμιά απόλυτα αληθινή αναφορά για το παρελθόν, αφού οι αναφορές προκύπτουν μέσα από τις επιλογές που κάνουν οι συγγραφείς τους και δεν υπάρχουν αναφορές οι οποίες είναι ανεξάρτητες από την προοπτική του συγγραφέα τους. Τέλος, οι μαθητές και οι μαθήτριες πρέπει να κατανοήσουν ότι οι διαφορές στις ιστορικές αναφορές οφείλονται πολλές φορές στα διαφορετικά ερωτήματα τα οποία προσπαθούν να απαντήσουν οι συγγραφείς τους. Άρα, οι προσωπικές προτιμήσεις και προκαταλήψεις δεν είναι ο μοναδικός λόγος για τον οποίο μπορούμε να έχουμε διαφορετικές αναφορές για το ίδιο γεγονός, θέμα, ιστορικό πρόσωπο κ.λπ.
Τεκμήρια	Οι ιστορικοί κατασκευάζουν επιχειρήματα για το παρελθόν ανακρίνοντας τις διαθέσιμες πηγές. Οι μαθητές και οι μαθήτριες θα πρέπει να κατανοήσουν ότι οι πηγές από μόνες τους δεν αποτελούν τεκμήρια. Τα τεκμήρια είναι οι πληροφορίες που παίρνουμε από τις πηγές και οι οποίες μας επιτρέπουν να διατυπώσουμε ή να στηρίξουμε ένα επιχειρήμα ή μια άποψη για το παρελθόν. Επιπλέον, δεν είμαστε υποχρεωμένοι να διαλέξουμε τη μια 'σωστή' αναφορά του παρελθόντος, αλλά μπορούμε να εξαγάγουμε τα δικά μας συμπεράσματα μέσα από το συνδυασμό διάφορων, ακόμα και αντικρουόμενων, αναφορών. Οι μαθητές και οι μαθήτριες θα πρέπει

	<p>επίσης να είναι ικανοί να διακρίνουν ανάμεσα σε καταγραφές του παρελθόντος και σε κατάλοιπα του παρελθόντος. Τέλος, θα πρέπει να έχουν υπόψη ότι η ποιότητα είναι πιο σημαντική από την ποσότητα όταν δουλεύουμε με τεκμήρια. Ακόμα και όταν ένας μεγάλος αριθμός τεκμηρίων υποστηρίζει μια συγκεκριμένη ερμηνεία, ένα καλύτερο τεκμήριο που υποστηρίζει μια αντίθετη ερμηνεία είναι αρκετό για να προκύψουν διαφορετικά συμπεράσματα.</p>
Αιτίες και συνέπειες	<p>Οι μαθητές και οι μαθήτριες θα πρέπει να κατανοήσουν ότι για να εντοπίσουν αιτίες θα πρέπει να μπορούν να κατανοούν ένα δίκτυο γεγονότων, καταστάσεων και διαδικασιών που σχετίζονται μεταξύ τους και όχι απλά μια σειρά γεγονότων, όπου το προηγούμενο οδηγεί στο επόμενο. Σε αυτό το δίκτυο σημασία έχουν όχι μόνο τα συγκεκριμένα γεγονότα, καταστάσεις και διαδικασίες, αλλά και οι σχέσεις μεταξύ τους. Μελετώντας αυτό το δίκτυο, θα πρέπει να είμαστε σε θέση να επιλέξουμε τα στοιχεία τα οποία είναι ουσιώδη για τα γεγονότα που προσπαθούμε να εξηγήσουμε και τα οποία αποτελούν τις αιτίες. Διάφορες αιτίες μπορεί να έχουν διαφορετικό ρόλο στο ίδιο γεγονός, φαινόμενο, κατάσταση κ.λπ. Για παράδειγμα, μια ή περισσότερες αιτίες μπορεί να προκαλέσουν ένα συγκεκριμένο γεγονός, ενώ μια άλλη ή άλλες μπορεί να καθόρισαν την χρονική στιγμή ή περίοδο που αυτό έλαβε χώρα ή την έντασή του.</p>
Ιστορική ενσυναίσθηση	<p>Οι μαθητές και οι μαθήτριες πρέπει να κατανοήσουν ότι για να είμαστε σε θέση να εξηγήσουμε τη συμπεριφορά των ανθρώπων στο παρελθόν, πρέπει να έχουμε υπόψη τις διαφορετικές τους ιδέες και πεποιθήσεις για τον κόσμο, καθώς επίσης και το διαφορετικό ιστορικό πλαίσιο-συγκείμενο στο οποίο έζησαν. Πρέπει να έχουμε υπόψη ότι τόσο οι ιδέες των ανθρώπων στο παρελθόν, όσο και το συγκείμενο στο οποίο έζησαν, διαφέρουν δραματικά από το δικό μας και ότι μόνο αν καταλάβουμε τους στόχους και τις προθέσεις τους θα είμαστε ικανοί να καταλάβουμε τις πράξεις τους. Τέλος, θα πρέπει να κατανοήσουν ότι η γνώση του ιστορικού συγκείμενου στο οποίο έζησαν οι άνθρωποι στο παρελθόν είναι απαραίτητη προϋπόθεση για να καταλάβουμε τον διαφορετικό τρόπο με τον οποίο έβλεπαν την κατάσταση στην οποία βρίσκονταν, αλλά και τον κόσμο γενικότερα.</p>
Σημαντικότητα	<p>Οι μαθητές και οι μαθήτριες πρέπει να κατανοήσουν ότι στην Ιστορία η σημαντικότητα αποδίδεται σε γεγονότα, αλλαγές, καταστάσεις, ανθρώπους και φαινόμενα του παρελθόντος από ανθρώπους του παρόντος και αυτή η σημαντικότητα αλλάζει, καθώς αλλάζει το παρόν. Ένα συγκεκριμένο στοιχείο του παρελθόντος μπορεί να έχει διαφορετική σημαντικότητα σε σχέση με διαφορετικά θέματα/ερμηνείες, διαφορετικές χρονικές κλίμακες και διαφορετικά χρονικά/χωρικά πλαίσια-συγκείμενα. Πρέπει επίσης να κατανοήσουν ότι η ιστορική σημαντικότητα μπορεί να αλλάζει ανάλογα με τη σχέση ανάμεσα στα γεγονότα (π.χ. ένα γεγονός μπορεί να είναι σημαντικό σε σχέση με κάποιο άλλο και λιγότερο σημαντικό σε σχέση με ένα τρίτο).</p>

Ψηφιακό Υλικό για την Ιστορία – Χρήσιμες Ιστοσελίδες

<http://multimedia.ime.gr/> Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού

<http://teachinghistory.org/> Ιστοσελίδα με πληροφορίες για διδακτική της Ιστορίας (Αγγλικά)

<http://www.e-history.gr/> Πληροφορίες για όλες τις περιόδους της Ιστορίας

<http://photodentro.edu.gr/lor/subject-search?locale=el> Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών & Εκδόσεων "Διόφαντος" (ΙΤΥΕ). Ανάπτυξη υλικού υπό την αιγίδα του Υπουργείου Παιδείας Έρευνας και Θρησκευμάτων της Ελλάδας

<http://www.idame.gr/> Διαδραστικός Άτλαντας

<http://www.benaki.gr/index.asp?lang=gr> Μουσείο Μπενάκη

A. ΙΣΤΟΡΙΟΓΡΑΦΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ:

<http://sinxronos.blogspot.com.cy/2012/08/1-1-000.html> Ιστορία Κωνσταντίνου Παπαρρηγόπουλου

<http://eranistis.net/wordpress/2016/03/26/κατεβάστε-δωρεάν-ιστορία-του-ελληνικ/> Ιστορία του Ελληνικού Έθνους

<http://www.panoply.org.uk/animations.html#.WVTKE4iGPIX> Υλικό για την Ιστορία της Αρχαιότητας – Animations (Αγγλικά)

ΛΙΣΤΑ ΜΕ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΣΥΝΔΕΣΕΙΣ:

<http://www.history.ac.uk/history-online/libraries> Κατάλογος με ηλεκτρονικές βιβλιοθήκες

<http://www.kms.org.gr/ΕξωτερικοίΣύνδεσμοι.aspx> Κατάλογος με χρήσιμες συνδέσεις στα ελληνικά

<http://www.he.duth.gr/sharedhistories/index.php>

(Οι Κοινές Ιστορίες είναι ένα διαδραστικό ηλεκτρονικό βιβλίο που συνδέεται με εξωτερικές πηγές. Πρόκειται για ένα σύνολο παραδειγματικού διδακτικού και μαθησιακού υλικού, το οποίο αρχικά στοχεύει να χρησιμοποιηθεί στην εκπαίδευση των εκπαιδευτικών: αρχική, σύγχρονη, ενδοϋπηρεσιακή, ανανεωτική. Τα περιεχόμενα έχουν γραφτεί ειδικά έτσι ώστε να μπορούν να αξιοποιηθούν σε διαφορετικές ηλικιακές ομάδες παιδιών).

B. ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ ΚΑΙ ΣΕΛΙΔΕΣ ΣΧΟΛΕΙΩΝ:

<http://anoixtosxoleio.weebly.com/> Ιστοσελίδα με εκπαιδευτικό υλικό για την Ιστορία της Ε' και Στ' Τάξης

http://stin-st-taxi.blogspot.com.cy/p/blog-page_8601.html Ιστοσελίδα με υλικό διδασκαλίας της Ιστορίας για την Στ' τάξη χωρισμένο σε ενότητες

http://e-didaskalia.blogspot.com.cy/2014/06/blog-post_8493.html Ιστοσελίδα με εκπαιδευτικό υλικό για την Ιστορία κυρίως της Ε' Τάξης

ΣΧΟΛΕΙΑ

<http://3dim-megar.att.sch.gr/index.php/sheete-history> Ιστοσελίδα του Δημοτικού Σχολείου Μεγάρων

<http://dim-menid.ait.sch.gr/> Ιστοσελίδα του Δημοτικού Σχολείου Μενιδίου

<http://silegga.blogspot.com.cy/> Ένα ιστολόγιο για την Ε' και την Στ' τάξη απο το 20ο Δημοτικό Σχολείο Ηρακλείου.

ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ:

http://ekantartzi.blogspot.com.cy/2012/11/blog-post_13.html Προσωπικό **Blog** από τη Σχολική σύμβουλο Ευαγγελία Κανταρτζή. Περιλαμβάνει εκπαιδευτικό υλικό για την Ιστορία της Στ' Τάξης. Περιέχει ακόμη χρήσιμες συνδέσεις που παραπέμπουν σε άλλες σελίδες με εκπαιδευτικό υλικό.

<http://konmesazos.blogspot.com.cy/> Προσωπικός ιστοχώρος του εκπαιδευτικού Κώστα Μεσάζου. Περιλαμβάνει εκπαιδευτικό υλικό για την Ιστορία της Ε' και Στ' Τάξης

<https://kokkonis.wordpress.com/> Προσωπική ιστοσελίδα με χρήσιμο υλικό για τη διδασκαλία της Ιστορίας

[<http://www.ehw.gr/ehw/forms/Default.aspx> Κείμενα για τη Μικρά Ασία με πολλές πληροφορίες χρήσιμες για τον εκπαιδευτικό και την προετοιμασία του για όλες τις περιόδους από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα την οθωμανική περίοδο]

<http://www.vrellis.gr/gp/exhibit.html> Βρέλλης κέρινα ομοιώματα, εκθέματα (υλικό κατάλληλο για την Στ' τάξη)